

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB
info.hassleholm@engelska.se
eva.andersson@engelska.se

2023-10-24

1 (11)

Dnr SI 2022:6164

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolors arbete
för en inkluderande utbildning vid Internationella
Engelska skolan belägen i Hässleholm med
Internationella Engelska Skolan i Sverige AB som
huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning vid Internationella Engelska skolan i Hässleholm. Granskningen genomfördes under vårterminen år 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen 5 som angetts i beslut den 22 mars 2023, dnr SI-2022:6164.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Internationella Engelska skolan i Hässleholm senast den 22 september, 2023 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Internationella Engelska Skolan i Sverige AB har inkommit med en sådan redovisning den 22 september 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Rektor skapar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas .

- Rektorn behöver i samverkan med personalen utveckla ett systematiskt arbete för att identifiera hinder i lärmiljön och genomföra nödvändiga förändringar som främjar en tillgänglig lärmiljö utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Rektorn behöver initiera ett arbete för att kontinuerligt och på olika sätt stärka lärares kompetens och förståelse för innebörden av tillgängliga lärmiljöer samt hur hinder i lärmiljön kan upptäckas och åtgärdas, men även förebyggas, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Undervisningen präglas av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

- Lärare behöver med stöd av elevhälsan utveckla undervisningen utifrån en ökad kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och tillgängliga lärmiljöer.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Lärare behöver stärka en socialt tillgänglig lärmiljö genom att öka elevers möjligheter att lära i gemenskap med andra utifrån anpassade uppgifter och arbetssätt.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- Lärare behöver i samråd med elevhälsan och rektorn inleda ett aktivt arbete med att ta fysiska tillgänglighetsaspekter i beaktande vid planering och utformning av undervisningen utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Skolinspektionen avslutar därmed granskningen.

Bakgrund

Rektor skapar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Rektorn behöver i samverkan med personalen utveckla ett systematiskt arbete för att identifiera hinder i lärmiljön och genomföra nödvändiga förändringar som främjar en tillgänglig lärmiljö utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Av huvudmannens redovisning framgår bland annat att skolans övergripande mål inför läsåret 2023/24 är att utveckla en tillgänglig lärmiljö utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Målsättningen har tagits fram i analys inom ramen för

skolans systematiska kvalitetsarbete som genomförts läsåret 2022/23, samt efter analys av Skolinspektionens granskning och beslut. För att nå målsättningen har tre nya förstelärartjänster tillsatts inför läsåret 2023/24 med uppdraget att i ett kollegialt lärande utveckla en tillgänglig lärmiljö utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Tillsammans med skolans specialpedagog och speciallärare utgör förstelärarna skolans nya utvecklingsgrupp. Förstelärarna ansvarar för att genomföra Skolverkets modul "Delaktighet i Lärmiljön" tillsammans med lärarna. I detta arbete önskar skolenheten att ett gemensamt samtal påbörjas där en samsyn kan utvecklas och samarbete komma till stånd och där målsättningen på sikt är en gemensam målbild och åtaganden över tid.

Det framgår även av redovisningen att en ny mötesstruktur för arbetslagen har implementerats och som innebär att en tillgänglig lärmiljö är en stående punkt på dagordningen och att elevhälsan deltar i arbetslagens möten varannan vecka. Syftet med ny mötesstruktur är bland annat att främja samarbetet mellan lärare och elevhälsans professioner där lärarna kan få stöd och handledning.

Huvudmannen beskriver vidare i redovisningen att rektorn kommer att göra planerade lektionsbesök för att följa upp arbetet och utvecklingsinsatserna. Den utvecklingsgrupp som tidigare beskrivits kommer också att genomföra lektionsobservationer där lärarna kommer att ges feedback på de aktiviteter som genomförs utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. I det sammanhanget kommer även elever som närvarat på lektionerna att bjudas in till en gruppintervju. Alla medarbetare kommer att sätta ett personligt mål utifrån skolans utvecklingsområde i samråd med närmsta chef.

I huvudmannens redovisning framgår att utvecklingsarbetet kommer att följas upp genom exempelvis Skolinspektionens skolenkät, huvudmannens enkät, och lärares och elevers åsikter om tillgänglig lärmiljö genom skolans egen enkät. Tillsammans med lektionsobservationer och gruppintervjuer med elever och andra resultat kommer resultaten att analyseras i de kollegiala grupperna och i utvecklingsgruppen. Skolans ledningsgrupp gör därefter en fördjupad analys på organisationsnivå som kommer att ligga till grund för nästa läsårs utvecklingsarbete.

- Rektorn behöver initiera ett arbete för att kontinuerligt och på olika sätt stärka lärares kompetens och förståelse för innebörden av tillgängliga lärmiljöer samt hur hinder i lärmiljön kan upptäckas och åtgärdas, men även förebyggas, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Av huvudmannens redovisning framkommer att utvecklingsgruppen med förstelärare och specialpedagog och speciallärare kommer att driva processer som ger kollegiet ökad kompetens och förståelse för innebörden av tillgängliga lärmiljöer. I det ingår hur

hinder i lärmiljön kan upptäckas, åtgärdas och förebyggas utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Det kommer att ske genom kollegiala gruppträffar där Skolverkets modul *Delaktighet i Lärmiljön* kommer att genomföras. Under vårterminen 2024 planerar de kollegiala grupperna att arbeta med SPSM:s Studiepaket NPF - NPF i grundskolan. Genom att delta förväntas skolans personal få kunskap om begreppet tillgänglig lärmiljö samt en ökad kännedom om tillgänglig lärmiljö utifrån SPSM:s tillgänglighetsmodell.

Specialpedagog deltar i arbetslagsträffarna och ger lärarna handledning löpande. Detta ska ge lärarna möjlighet att utveckla en större förståelse och kunskap om NPF. Därutöver har IES Hässleholm kontaktat SPSM för att få hjälp och stöd med främst rådgivande samtal för att stärka kompetensen samt stöd i att hitta rätt utbildningsmaterial att arbeta med kollegialt. Vidare framkommer att förstelärare har genomfört en föreläsning om tillgängliga lärmiljöer utifrån ett NPF perspektiv och även en workshop där samtlig personal deltog och där kompensatoriska hjälpmedel presenterades. Även specialpedagog har genomfört en föreläsning om NPF utifrån SPSM:s Studiepaket NPF i grundskolan

De effekter som förväntas av dessa insatser är att personalen utvecklar en större förståelse och kunskap för NPF problematik, samt att alla elever med NPF ska få de anpassningar i lärmiljö som de är berättigade till samt att de ska känna sig delaktiga i ett sammanhang.

Undervisningen präglas av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- Lärare behöver med stöd av elevhälsan utveckla undervisningen utifrån en ökad kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och tillgängliga lärmiljöer.

Huvudmannen beskriver i redovisningen att specialpedagog och/eller speciallärare tillsammans med undervisande lärare har utarbetat anpassade uppgifter och anpassat material så att elever med NPF kan delta i ordinarie undervisning utifrån sina individuella förutsättningar. Specialpedagog och/eller speciallärare är även schemalagda för att vid behov delta i helklassundervisning och agera stöd på grupp/individnivå.

Personalen på skolan har vidare gemensamt bestämt en struktur för en tydlig dagordning som samtliga lärare ska ha på tavlan. Dagordningen ska förklara syftet med lektionen och enskilda arbetsuppgifter samt ha en tydlig början och ett tydligt

slut. En tydlig dagordning underlättar för elever med NPF att följa med på lektionen och därigenom främjas deras förutsättningar till inkludering.

Huvudmannen beskriver att anpassningarna av undervisningen och materialet till varje individs sätt att lära har blivit mera synliga för samtlig personal och diskuteras kontinuerligt och löpande på arbetslagsträffar. Lärarna har också stärkts i sin kompetens att utforma extra anpassningar och särskilt stöd så att alla elever kan delta i undervisningen utifrån egna förutsättningar. Lärmiljön blir på så sätt mer tillgänglig och elever kan delta i helklassundervisning utifrån anpassade uppgifter och känna delaktighet och sammanhang.

- Lärare behöver stärka en socialt tillgänglig lärmiljö genom att öka elevers möjligheter att lära i gemenskap med andra utifrån anpassade uppgifter och arbetssätt.

I huvudmannens redovisning beskrivs att skolan uppmärksammat att uppmuntran och stöttning från läraren är viktiga faktorer i ett inkluderingsperspektiv. För att stärka relationerna med eleverna bjöd skolan in elever med NPF och deras vårdnadshavare till ett uppstartsmöte vid skolstart där eleverna tillfrågades om *Hur de vill ha det i skolan*. Eleverna fick beskriva hur de upplever att de lär bäst och deras mentor och undervisande lärare fick ställa frågor. Därefter bestämdes, eller uppdaterades, de extra anpassningar som eleverna behöver och mentorerna bekräftade sin stöttande roll.

För att skapa en känsla av trygghet och minska risken att elever hamnar utanför den sociala gemenskapen har skolan fasta placeringar i klassrummet. Elever med NPF diagnostik har varit delaktiga och tillfrågats om var de vill sitta, samt vilka andra elever de vill sitta bredvid så att de kan känna en delaktighet och trygghet i den sociala klassrumsmiljön. Genom att renovera uppehållsrummet har skolan vidare skapat en mer naturlig mötesplats för personal och elever. Här finns nu större friyta med fler sittplatser. Skolbiblioteket har också flyttats och placerats i anslutning till uppehållsrummet och kan erbjuda en lugnare miljö för elever som behöver det. De har även ökat bemanningen för att skapa trygghet i samband med rast.

Huvudmannen beskriver att konkreta och direkta effekter av arbetet är att den fysiska miljön uppfattas som mer inbjudande av både personal och elever. Detta har visat sig då elever och personal umgås mer tillsammans och möts i gemensamma utrymmen. I klassrummen har alternativa sätt att möblera prövats för att ge förutsättningar för en större flexibilitet beroende på aktivitet och lektionsinnehåll. Biblioteket har fått en mer central roll och används som komplement till klassrummet.

- Lärare behöver i samråd med elevhälsan och rektorn inleda ett aktivt arbete med att ta fysiska tillgänglighetsaspekter i beaktande vid planering och utformning av undervisningen utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Av redovisningen framkommer att en inventering av skolområdes fysiska lärmiljöer har gjorts. Personalen har diskuterat bland annat möjligheter och begränsningar med lektionssalar och grupprum och med ett fokus på att klassrummet måste erbjuda en miljö där man är trygg och kan samspela, samt samarbeta med andra. Även förbättringsområden i utomhusmiljön har inventerats. Kompensatoriska hjälpmedel har placerats ut i lektionssalar och grupprum och personalen har fått möjlighet att besöka dessa för att se hur de kan användas i lärmiljön. Elevarbeten från väggarna har också tagits bort då dessa kan pocka på uppmärksamhet och störa koncentrationen för elever. I huvudmannens redovisning beskrivs vidare att korridorer, bibliotek och uppehållsrum har målats om i lugna och enhetliga färger.

Huvudmannen beskriver i redovisningen att skolan har köpt in ljudabsorberande skärmar som lärarna kan använda i klass- och grupprum och att hörselkåpor finns att tillhandahålla till elever som har behov av det. Schemaläggning har också medfört att det nu finns tillgång till fler grupprum i anslutning till klassrummen. Scheman är vidare färgkodade och eleverna har fått pärmar som färgkodats efter schema och ämne. För att skapa arbetsplatser med variation har *Studion* inretts med enskilda bord, arbetsplatser för grupper och ståbord. Skolbiblioteket har flyttats och har nu en central plats i en av skolans två byggnader. I skolbiblioteket har studieplatser inrättats för mindre grupper, men även för enskilda individer och utrustning finns i form av luddämpande möbler och en luddämpande matta. Huvudmannen beskriver vidare i sin redovisning att skolan inför kommande läsår planerar att köpa in tidshjälpmedel och fler ljudabsorbenter och ljudabsorberande skärmar. Huvudmannen beskriver att den fysiska lärmiljön kommer att utvärderas löpande. Huvudmannen anger att direkta effekter av arbetet är att den fysiska miljön uppfattas som mer inbjudande av både personal och elever. Detta har visat sig då elever och personal umgås mer tillsammans och möts i gemensamma utrymmen.

På Skolinspektionens vägnar

X

X

Katrin Söderlind
Beslutsfattare

Lena Knutsson
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
[Skolors arbete för en inkluderande utbildning - fokus på tillgänglighet i lärmiljön](#)
[kopplat till neuropsykiatriska svårigheter \(skolinspektionen.se\)](#)

Bilaga 2: Författningsstöd

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som

bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förorbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektorn ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förorbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).